

รายละเอียดในการตรวจสอบลักษณะของพันธุ์พืชที่ขอจดทะเบียนเป็นพันธุ์พืชใหม่
ตามชนิดพืชที่ได้ประกาศให้เป็นพันธุ์พืชใหม่ที่จะได้รับการคุ้มครอง
ตามมาตรา 14 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. 2542

ชนิดพืช

กล้วยไม้สกุลหวาย (*Dendrobium Sw.*)

1. วัตถุประสงค์ของหลักเกณฑ์การตรวจสอบลักษณะพันธุ์พืช (Subject of these Guideline)

หลักเกณฑ์การตรวจสอบลักษณะพันธุ์พืชที่จะกล่าวต่อไปนี้ ให้ใช้กับกล้วยไม้สกุลหวาย (*Dendrobium Sw.*) และพันธุ์ลูกผสมในกลุ่มหวาย

2. ส่วนขยายพันธุ์ (Material Required)

2.1 การกำหนดปริมาณ คุณภาพ เวลา และสถานที่ ที่ส่งมอบส่วนขยายพันธุ์

พนักงานเจ้าหน้าที่ เป็นผู้กำหนดปริมาณ และคุณภาพของส่วนขยายพันธุ์ที่ต้องการจะตรวจสอบ พร้อมทั้งกำหนด เวลาและสถานที่ การส่งมอบส่วนขยายพันธุ์ ผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนพันธุ์พืช จะต้องเป็นส่งมอบตามที่กำหนด พร้อมทั้งดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการทั้งในเรื่องการผ่านพิธีการทางศุลกากรและด้านสุขอนามัยพืช

2.2 ชนิดของส่วนขยายพันธุ์

ผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ ต้องส่งมอบส่วนขยายพันธุ์หรือต้นพันธุ์ให้กับพนักงานเจ้าหน้าที่

2.3 ปริมาณส่วนขยายพันธุ์

ผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนคุ้มครองพันธุ์พืช จะต้องส่งมอบส่วนขยายพันธุ์ อย่างน้อย 20 ต้น

2.4 คุณภาพของส่วนขยายพันธุ์

ส่วนขยายพันธุ์ที่นำมาทดสอบจะต้องเป็นส่วนขยายพันธุ์ที่มีคุณภาพดี สมบูรณ์ปราศจากโรคและแมลงที่ติดมากับส่วนขยายพันธุ์

2.5 การให้ข้อมูลการปฏิบัติการใดๆ กับส่วนขยายพันธุ์

ส่วนขยายพันธุ์ที่จัดส่งต้องไม่มีการกระทำใดๆ ที่เป็นผลต่อการแสดงออกของลักษณะของพันธุ์พืช เว้นแต่ได้รับอนุญาตหรือ กำหนดโดยพนักงานเจ้าหน้าที่ กรณีที่ส่วนขยายพันธุ์ที่ส่งมอบเคยผ่านการปฏิบัติการใด ๆ เช่น พ่นสารป้องกันกำจัดแมลง โรคพืช ใช้ปุ๋ย ใช้สารกระตุ้นการเกิดตาดอก จะต้องระบุเป็นลายลักษณ์อักษรให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบ

3. วิธีการตรวจสอบ (Method of Examination)

3.1 จำนวนครั้งที่ปลูกทดสอบ (Number of Growing Cycles)

ควรทำการปลูกทดสอบ จำนวน 2 ครั้ง แต่ถ้าความแตกต่างความสม่ำเสมอ/ความคงตัวไม่สามารถสังเกตเห็นได้ชัดเจน ต้องทำการปลูกทดสอบเพิ่มอีก 1 ครั้ง

3.2 สถานที่ทดสอบ (Testing Place)

สถานที่ปลูก ควรทำการทดสอบใน 1 สถานที่ ให้กำหนดตามความเหมาะสม แต่ถ้าลักษณะประจำพันธุ์สำคัญไม่สามารถสังเกตเห็นความแตกต่างได้อาจจะต้องเพิ่มสถานที่ทำการปลูกทดสอบ

3.3 ปัจจัยแวดล้อมสำหรับการปลูกตรวจสอบ (Conditions for Conducting the Examination)

ต้องปลูกทดสอบภายใต้สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมเพียงพอต่อการเจริญเติบโตและการแสดงออกของลักษณะที่จะใช้ตรวจสอบได้

3.4 การวางแผนปลูกทดสอบ (Test Design)

ให้ปลูกพันธุ์ที่ขอจดทะเบียนและพันธุ์เปรียบเทียบกับในบริเวณพื้นที่เดียวกันและให้มีวิธีการปลูกและการจัดการเดียวกัน โดยให้มีการกระจายตัวของพันธุ์ ที่ขอจดทะเบียนและพันธุ์เปรียบเทียบบนแปลงปลูก อย่างสม่ำเสมอ โดยใช้วิธีการสุ่มพันธุ์ที่ขอจดทะเบียนและพันธุ์เปรียบเทียบกับปลูกลงในแปลงปลูก จำนวน 10 ต้นต่อพันธุ์ ทำการทดสอบอย่างน้อย 2 ซ้ำ รวม 20 ต้นต่อพันธุ์

3.5 การทดสอบเพิ่มเติม (Additional Tests)

กรณีต้องการตรวจสอบลักษณะอื่นเพิ่มเติม ที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบพันธุ์พืช ให้เป็นไปตามที่พนักงานเจ้าหน้าที่กำหนด

4. การประเมิน ความแตกต่าง ความคงตัว และความสม่ำเสมอ (Assessment of Distinctness, Uniformity and Stability)

4.1. ความแตกต่าง (Distinctness)

4.1.1 คำแนะนำทั่วไป (General Recommendations) การตรวจสอบความแตกต่าง เป็นส่วนที่สำคัญสำหรับผู้ใช้คู่มือนี้

4.1.2 ความแตกต่างที่คงที่ (Consistent Difference) การแสดงความแตกต่างระหว่างพันธุ์อาจจะชัดเจน โดยไม่จำเป็นต้องปลูกทดสอบมากกว่าหนึ่งครั้ง บางกรณีการปลูกทดสอบมีอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมที่ไม่เหมาะสม จึงต้องปลูกทดสอบมากกว่าหนึ่งครั้ง เพื่อให้เชื่อมั่นว่า ความแตกต่างของลักษณะที่เกิดขึ้นเป็นความแตกต่างคงที่ อย่างเพียงพอ

4.1.3 การแสดงความแตกต่างอย่างเด่นชัด (Clear Difference) การพิจารณาความแตกต่างของสองพันธุ์ที่ชัดเจน ขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย และสิ่งที่ต้องพิจารณาคือชนิดของลักษณะว่าเป็นลักษณะที่แสดงออกเป็นชนิดใด เช่น เป็นลักษณะทางคุณภาพ (qualitative) ลักษณะทางปริมาณ (quantitative) หรือลักษณะคุณภาพเทียม (pseudo-qualitative)

4.1.4 จำนวนตัวอย่างพืชที่ตรวจสอบ (Number of Plants / Parts of Plants to be Examined) การตรวจสอบโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความแตกต่างระหว่างพันธุ์ กรณีการประเมินลักษณะที่กำหนดตัวแทนหนึ่งตัวอย่าง (single plants) จะต้องสุ่มเก็บตัวอย่างจากพืช จำนวน 10 ต้น หรือชิ้นส่วนตัวอย่างของพืชจากพืชจำนวน 10 ต้น และในการประเมินในลักษณะอื่น ต้องประเมินจากทุกต้นที่ทดสอบ และไม่พิจารณาในต้นพืชที่มีลักษณะอื่นปน (off-type plants) กรณีการเก็บข้อมูลจากชิ้นส่วนตัวอย่างจากต้นพืชตัวแทนหนึ่งตัวอย่าง (single plants) ให้เก็บตัวอย่างชิ้นส่วน จำนวน 2 ตัวอย่างต่อต้น

4.1.5 วิธีการตรวจสอบ (Method of Observation)

คำแนะนำสำหรับการตรวจสอบลักษณะพันธุ์พืชเพื่อตรวจสอบความแตกต่างระหว่างพันธุ์ จะถูกกำหนดไว้ใน คอลัมน์ที่ 2 ในตารางบันทึกลักษณะ โดยมีวิธีการตรวจสอบดังนี้

MG หมายถึง การวัด ซึ่ง นับจำนวน จากต้นหรือตัวอย่างเดียวที่กำหนดให้เป็นตัวแทนเท่านั้น แล้วใช้ค่าที่ได้เป็นตัวแทนของพันธุ์ (single measurement of a group of plants or parts of plants)

MS หมายถึง การวัด ซึ่ง นับจำนวน จากทุกต้นหรือตัวอย่างที่กำหนดให้เป็นตัวแทนแล้วใช้ค่าเฉลี่ยที่ได้เป็นตัวแทนของพันธุ์ (measurement of a number of individual plants or parts of plants)

VG หมายถึง การตรวจสอบด้วยการใช้ประสาทสัมผัส จากต้นหรือตัวอย่างเดียวที่กำหนดให้เป็นตัวแทนเท่านั้นแล้วใช้ค่าสังเกตที่ได้เป็นตัวแทนของพันธุ์ (visual assessment by a single observation of a group of plants or parts of plants)

VS หมายถึง การตรวจสอบด้วยการใช้ประสาทสัมผัส จากทุกต้นหรือตัวอย่างที่กำหนดให้เป็นตัวแทนแล้วใช้ค่าสังเกตที่ได้เป็นตัวแทนของพันธุ์ (visual assessment by observation of individual plants or parts of plants)

4.2 ความสม่ำเสมอ (Uniformity)

พิจารณาที่ระดับความสม่ำเสมอของประชากรมาตรฐานร้อยละ 1 ที่ระดับความเชื่อมั่นอย่างน้อยร้อยละ 95 กรณีที่ เก็บตัวอย่างจำนวน 10 ต้นต่อซ้ำ ต้องไม่มีพันธุ์อื่นปนมากกว่า 1 ต้น

4.3 ความคงตัว (Stability)

ในทางปฏิบัติไม่มีการทดสอบความคงตัว หากผลการทดสอบแสดงความแตกต่างและความสม่ำเสมอในหลายชนิดพันธุ์ที่เคยพบว่า ลักษณะมีความสม่ำเสมอแล้วก็จะพิจารณาว่ามีความคงตัวด้วย

5. การจัดกลุ่มพันธุ์และการจัดการการปลูกทดสอบ (Grouping of Varieties and Organization of the Growing Trial)

5.1 การคัดเลือกพันธุ์พืชทั่วไปที่จะนำมาปลูกทดสอบกับพันธุ์พืชที่ยืนของจดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่ จะต้องแบ่งกลุ่ม เพื่ออำนวยความสะดวกในการประเมินความแตกต่าง

5.2 ลักษณะที่ใช้ในการจัดกลุ่มของพันธุ์

- 1) ช่อดอก : ชนิดของดอก (Inflorescence : type of flower) (ล.16)
- 2) ช่อดอก : ทิศทางช่อดอก (Inflorescence : attitude) (ล.23)
- 3) ดอก : การแยกกันของกลีบเลี้ยงและกลีบดอก (Flower : separation of sepals and petals) (ล.31)
- 4) ดอก : ความยาวดอก (Flower: length) (ล.32)
- 5) ดอก : ความกว้างดอก (Flower: width) (ล.33)
- 6) กลีบเลี้ยงและกลีบดอก : สีพื้น (Petal and sepal : ground color) (ล.58 และ ล.84)
- 7) ปาก : การมีหูกลิบบาก (Lip : presence of lateral lobe) (ล.96)
- 8) ปาก : สีพื้น (Lip: ground color) (ล.107)

6. เครื่องหมาย (Legend)

6.1 การจำแนกลักษณะ (Categories of Characteristics)

6.1.1 ลักษณะมาตรฐาน

เป็นลักษณะที่ได้รับการพิจารณาตามเกณฑ์มาตรฐานสำหรับการใช้ตรวจสอบลักษณะพันธุ์พืช (DUS)

6.1.2 ลักษณะที่กำหนดให้ใช้สำหรับการตรวจสอบร่วมกัน (Asterisked Characteristics) (*)
ลักษณะที่กำหนดให้ใช้สำหรับการตรวจสอบร่วมกัน

6.2 สถานะลักษณะที่แสดงออกและตัวเลขกำกับ (States of Expression and Corresponding Notes)

สถานะลักษณะที่แสดงออก กำหนดเพื่ออธิบายลักษณะ ซึ่งการแสดงออกในแต่ละสถานะจะถูกกำกับด้วยตัวเลขที่สอดคล้องกัน เพื่อง่ายต่อการบันทึกข้อมูลและการแลกเปลี่ยนข้อมูล

6.3 ชนิดของการแสดงออก

QL หมายถึง ลักษณะทางคุณภาพ (qualitative characteristic)

QN หมายถึง ลักษณะทางปริมาณ (quantitative characteristic)

PQ หมายถึง ลักษณะทางคุณภาพเทียม (pseudo-qualitative characteristic)

6.4 ตัวอย่างพันธุ์ (Example Varieties)

ตัวอย่างพันธุ์เตรียมไว้เพื่อให้เห็นลักษณะที่แสดงออกชัดเจนของแต่ละลักษณะที่แสดงออก

6.5 เครื่องหมาย (Legend)

(*) หมายถึง ลักษณะที่ต้องประเมินทุกพันธุ์ (ข้อ 6.1.2)

QL หมายถึง ลักษณะทางคุณภาพ (qualitative characteristic) (ข้อ 6.3)

QN หมายถึง ลักษณะทางปริมาณ (quantitative characteristic) (ข้อ 6.3)

PQ หมายถึง ลักษณะทางคุณภาพเทียม (pseudo-qualitative characteristic) (ข้อ 6.3)

MG หมายถึง การวัด ชั่ง นับจำนวน จากต้นหรือตัวอย่างเดียวที่กำหนดให้เป็นตัวแทนเท่านั้นแล้วใช้ค่าที่ได้เป็นตัวแทนของพันธุ์ (single measurement of a group of plants or parts of plants)

MS หมายถึง การวัด ชั่ง นับจำนวน จากทุกต้นหรือตัวอย่างที่กำหนดให้เป็นตัวแทนแล้วใช้ค่าเฉลี่ยที่ได้เป็นตัวแทนของพันธุ์ (measurement of a number of individual plants or parts of plants)

VG หมายถึง การตรวจสอบด้วยการใช้ประสาทสัมผัส จากต้นหรือตัวอย่างเดียวที่กำหนดให้เป็นตัวแทนเท่านั้นแล้วใช้ค่าสังเกตที่ได้เป็นตัวแทนของพันธุ์ (visual assessment by a single observation of a group of plants or parts of plants)

VS หมายถึง การตรวจสอบด้วยการใช้ประสาทสัมผัส จากทุกต้นหรือตัวอย่างที่กำหนดให้เป็นตัวแทนแล้วใช้ค่าสังเกตที่ได้เป็นตัวแทนของพันธุ์ (visual assessment by observation of individual plants or parts of plants)

(a)-(d) หมายถึง ดูรายละเอียดการตรวจสอบและบันทึกลักษณะประจำพันธุ์ข้อ 8.1

(+) หมายถึง ดูคำอธิบายเพิ่มเติมในรายละเอียดของเอกสารข้อ 8.2

7. แบบบันทึกลักษณะประจำพันธุ์ที่จะตรวจสอบ : กล้วยไม้สกุลหวาย (*Dendrobium Sw.*)

		ลักษณะ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
1.	VG/	ลำลูกกล้วย : ทิศทางของลำลูกกล้วย (Pseudobulb: attitude)		
(*)	MS	โค้งลง (semi-drooping)		1
(+)		ห้อยลง (drooping)		2
PQ	(a)			
2.	VG/	ลำลูกกล้วย : ความยาว (Pseudobulb: length)		
(*)	MS	สั้นมาก (very short)		1
(+)		สั้น (short)		3
QN	(a)	ปานกลาง (medium)		5
		ยาว (long)		7
		ยาวมาก (very long)		9
3.	VG/	ลำลูกกล้วย : ความหนา (Pseudobulb: thickness)		
(*)	MS	บางมาก (very thin)		1
		บาง (thin)		3
QN	(a)	ปานกลาง (medium)		5
		หนา (thick)		7
		หนามาก (very thick)		9
4.	VG/	ลำลูกกล้วย : เส้นผ่านศูนย์กลาง (Pseudobulb: diameter)		
	MS	สั้นมาก (very short)		1
		สั้น (short)		3
QN	(a)	ปานกลาง (medium)		5
		ยาว (long)		7
		ยาวมาก (very long)		9
5.	VG	ลำลูกกล้วย : รูปร่างตัดตามยาว (Pseudobulb: shape in longitudinal section)		
(*)		รูปแถบ (linear)		1
(+)		รูปใบหอก (lanceolate)		2
PQ	(a)	รูปไข่ (ovate)		3
		รูปรี (elliptic)		4
		รูปไข่กลับ (obovate)	พวงหยก	5

		ลักษณะ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
6.	VG	ลำลูกกล้วย : รูปร่างตัดตามขวาง (Pseudobulb: shape in cross section)		
(*)		รูปรี (elliptic)		1
		รูปกลม (circular)		2
PQ	(a)	รูปเหลี่ยม (angular)		3
7.	VG	ลำลูกกล้วย : ผิวของลำลูกกล้วย (Pseudobulb: surface)		
		เรียบ (smooth)		1
PQ	(a)	เป็นร่อง (groove)		2
8.	VG	ลำลูกกล้วย : การมีขน (Pseudobulb: pubescence)		
		ไม่มี (absent)		1
QL	(a)	มี (present)		9
9.		ใบ : ความยาว (Leaf: length)		
(*)		สั้น (short)		3
(+)		ปานกลาง (medium)		5
QN	(b)	ยาว (long)		7
10.	VG/	ใบ : ความกว้าง (Leaf: width)		
(*)	MS	แคบ (narrow)		3
(+)		ปานกลาง (medium)		5
QN	(b)	กว้าง (broad)		7
11.	VG	ใบ : รูปร่าง (Leaf: shape)		
(*)		รูปไข่ (ovate)		1
(+)		รูปรี (elliptic)		2
PQ	(b)	รูปแถบ (linear)		3
		รูปไข่กลับ (obovate)		4
		รูปพาย (spatulate)		5
12.	VG	ใบ : การด่าง (Leaf: variegation)		
		ไม่ด่าง (absent)		1
QL	(b)	ด่าง (present)		9
13.	VG	ใบ : สีของด่าง (Leaf: color of variegation)		
		ขาว (white)		1
		เหลือง (yellow)		2
PQ	(b)	เหลืองอมเขียว (yellowish green)		3

		ลักษณะ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
		ขาวและเหลือง (white and yellow)		4
		ขาวและเหลืองอมเขียว (white and yellowish green)		5
		เหลืองและเหลืองอมเขียว (yellow and yellowish green)		6
14.	VG	ใบ : การมีขน (Leaf: pubescence)		
		ไม่มี (absent)		1
QL	(b)	มี (present)		9
15.	VG	ช่อดอก : ตำแหน่งของการเกิดช่อดอกบนลำลูกกล้วย (Inflorescence: position of adherence to pseudobulb)		
(*)		ด้านข้าง (lateral)		1
(+)		ด้านข้างและปลายลำลูกกล้วย (lateral and terminal)		2
PQ	(c)	ปลายลำลูกกล้วย (terminal)		3
16.	VG	ช่อดอก : ชนิดของดอก (Inflorescence : type of flower)		
(+)		ดอกเดี่ยว (single)		1
QL	(c)	ช่อดอก (inflorescence)		2
17.	VG/	ช่อดอก : จำนวนดอกต่อช่อดอกหรือต่อลำลูกกล้วย (Inflorescence: number of flowers)		
(*)	MS	น้อย (few)		3
(+)		ปานกลาง (medium)		5
QN	(c)	มาก (many)		7
18.	VG	ช่อดอก : ลักษณะของก้านช่อดอก (Inflorescence : axis type)		
(+)		ตรง (straight)		1
QL	(c)	ซิกแซก (zig-zag)		2
19.	VG/	ช่อดอก : การเรียงตัวของช่อดอก (inflorescence : arranging of flower)		
(*)	MS	2 แถว (2 rows)		1
		3 แถว (3 rows)		2
PQ	(c)	4 แถว (4 rows)		3
		มากกว่า 4 แถว (more than 4 rows)		4

		ลักษณะ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
20.	VG/	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นแบบช่อดอกยาว : ช่อดอก : ความยาวช่อดอก (Only varieties with inflorescence type : length)		
(*)	MS	สั้น (short)		3
(+)		ปานกลาง (medium)		5
QN	(c)	ยาว (long)		7
212	VG/	ช่อดอก : ความยาวก้านช่อดอก (Inflorescence: length of peduncle)		
(*)	MS	สั้น (short)		3
(+)		ปานกลาง (medium)		5
QN	(c)	ยาว (long)		7
23.	VG/	ช่อดอก : ความหนา ก้านช่อดอก (Inflorescence: thickness of peduncle)		
(*)	MS	บาง (thin)		3
		ปานกลาง (medium)		5
QN	(c)	หนา (thick)		7
23.	VG	ช่อดอก : ทิศทางช่อดอก (Inflorescence: attitude)		
(*)		กึ่งตั้งตรง (semi-erect)		1
(+)		แนวนอน (horizontal)		2
PQ	(c)	ห้อยลง (pendulous)		3
24.	VG/	ช่อดอก : ความหนาแน่นของดอก (Inflorescence: density of flower)		
(*)	MS	น้อย (sparse)		3
(+)		ปานกลาง (medium)		5
QN	(c)	หนาแน่น (dense)		7
25.	VG/	ดอก : ความยาวก้านดอก (Flower: length of pedicel)		
(*)	MS	สั้น (short)		3
		ปานกลาง (medium)		5
QN	(c)	ยาว (long)		7
26.	VG	ดอก : สีหลักของก้านดอก (Flower: main color of pedicel)		
(*)	(c)	RHS Color Chart (indicate reference number)		
PQ				

		ลักษณะ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
27.	VG	ดอก : การมีสีที่สองของก้านดอก (Flower: secondary color of pedicel)		
		ไม่มี (absent)		1
QL	(c)	มี (present)		9
28.	VG	ดอก : สีที่สองของก้านดอก (Flower: main color of pedicel)		
	(c)	RHS Color Chart (indicate reference number)		
	PQ			
29.	VG	ดอก : ลักษณะของกลีบดอกและกลีบเลี้ยง (Flower: general appearance of petals and sepals)		
	(*)	โค้งทั้งหมด (all incurving)		1
PQ	(c)	หงายทั้งหมด (all reflexing)		2
		โค้งและหงาย (incurving and reflexing)		3
30.	VG/	ดอก : ความยาวคางดอก (Flower: length of mentum)		
	MS	ไม่มีหรือสั้นมาก (absent or very short)		1
(+)		สั้น (short)		3
QN	(c)	ปานกลาง (medium)		5
		ยาว (long)		7
31.	VG	ดอก : การแยกกันของกลีบเลี้ยงและกลีบดอก (Flower: separation of sepals and petals)		
	(*)	แยกกัน (separated)		1
(+)		ซ้อนทับกันเล็กน้อย (slightly overlapping)		2
PQ	(c)	ซ้อนทับกัน (overlapping)		3
32.	VG/	ดอก : ความยาวดอก (Flower: length)		
	(*) MS	สั้น (short)		3
(+)		ปานกลาง (medium)		5
QN	(c)	ยาว (long)		7
33.	VG/	ดอก : ความกว้างดอก (Flower: width)		
	(*) MS	แคบ (narrow)		3
(+)		ปานกลาง (medium)		5
QN	(c)	กว้าง (broad)		7
34.	VG	ดอก : การมีกลิ่นหอม (Flower: fragrance)		
		ไม่มี (absent)		1
QL	(c)	มี (present)		9

		ลักษณะ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
35.	VG/	กลีบเลี้ยงด้านบน : การโค้งของกลีบเลี้ยงด้านบน (Dorsal sepal: curvature of longitudinal axis)		
(*)	MS	โค้งมาก (strongly incurving)		1
(+)		โค้งเล็กน้อย (weakly incurving)		3
QN	(c)	ตรง (straight)		5
		หงายเล็กน้อย (weakly reflexing)		7
		หงายมาก (strongly reflexing)		9
36.	VG/	กลีบเลี้ยงด้านบน : ความยาว (Dorsal sepal: length)		
(*)	MS	สั้น (short)		3
(+)		ปานกลาง (medium)		5
QN	(c)	ยาว (long)		7
37.	VG/	กลีบเลี้ยงด้านบน : ความกว้าง (Dorsal sepal: width)		
(*)	MS	แคบ (narrow)		3
(+)		ปานกลาง (medium)		5
QN	(c)	กว้าง (broad)		7
38.	VG	กลีบเลี้ยงด้านบน : รูปร่าง (Dorsal sepal: shape)		
(*)		รูปสามเหลี่ยม (triangular)		1
(+)		รูปไข่ (ovate)		2
PQ	(c)	รูปกลม (circular)		3
		รูปรี (elliptic)		4
		รูปขอบขนาน (oblong)		5
		รูปแถบ (linear)		6
		รูปไข่กลับ (obovate)		7
		รูปใบหอกกลับ (oblanceolate)		8
		รูปพาย (spatulate)		9
		รูปสามเหลี่ยมกลับ (obtriangular)		10
39.	VG	กลีบเลี้ยงด้านบน : การบิด (Dorsal sepal: twisting)		
(*)		ไม่บิด (absent)		1
		บิดน้อย (weak)		3
QN	(c)	บิดปานกลาง (medium)		5
		บิดมาก (strong)		7

		ลักษณะ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
40.	VG	กลีบเลี้ยงด้านบน : การเป็นคลื่นที่ขอบ (Dorsal sepal: undulation of margin)		
(*)		ไม่เป็นคลื่น(absent)		1
		เป็นคลื่นเล็กน้อย (weak)		3
QN	(c)	เป็นคลื่นปานกลาง (medium)		5
		เป็นคลื่นมาก (strong)		7
41.	VG	ไม่รวมพันธุ์ที่กลีบบิด : กลีบเลี้ยงด้านบน : รูปร่างตัดตามขวาง (<u>Varieties excluding twisted type: Dorsal sepal: shape in cross section</u>)		
(*)		เว้ามาก (strongly concave)		1
(+)		เว้าเล็กน้อย (weakly concave)		3
QN	(c)	แบน (flat)		5
		นูนเล็กน้อย (weakly convex)		7
		นูนมาก (strongly convex)		9
42.	VG	กลีบเลี้ยงด้านข้าง : การโค้งของกลีบเลี้ยงด้านข้าง (Lateral sepal: curvature of longitudinal axis)		
(*)		โค้งมาก (strongly incurving)		1
(+)		โค้งเล็กน้อย (weakly incurving)		3
QN	(c)	ตรง (straight)		5
		หงายเล็กน้อย (weakly reflexing)		7
		หงายมาก (strongly reflexing)		9
43.	VG/	กลีบเลี้ยงด้านข้าง : ความยาว (Lateral sepal: length)		
(*)	MS	สั้น (short)		3
(+)		ปานกลาง (medium)		5
QN	(c)	ยาว (long)		7
44.	VG/	กลีบเลี้ยงด้านข้าง : ความกว้าง (Lateral sepal: width)		
(*)	MS	แคบ (narrow)		3
(+)		ปานกลาง (medium)		5
QN	(c)	กว้าง (broad)		7
45.	VG	กลีบเลี้ยงด้านข้าง : รูปร่าง (Lateral sepal: shape)		
(*)		รูปสามเหลี่ยม (triangular)		1
(+)		รูปไข่ (ovate)		2

ลักษณะ (Characteristics)			ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
PQ	(c)	รูปกลม (circular)		3
		รูปรี (elliptic)		4
		รูปขอบขนาน (oblong)		5
		รูปแถบ (linear)		6
		รูปไข่กลับ (obovate)		7
		รูปใบหอกกลับ (oblanceolate)		8
		รูปพาย (spatulate)		9
		รูปสามเหลี่ยมกลับ (obtriangular)		10
46.	VG	กลีบเลี้ยงด้านข้าง : การบิด (Lateral sepal: twisting)		
(*)		ไม่บิด (absent)		1
		บิดน้อย (weak)		3
QN	(c)	บิดปานกลาง (medium)		5
		บิดมาก (strong)		7
47.	VG	กลีบเลี้ยงด้านข้าง : การเป็นคลื่นที่ขอบ (Lateral sepal: undulation of margin)		
(*)		ไม่เป็นคลื่น (absent)		1
		เป็นคลื่นเล็กน้อย (weak)		3
QN	(c)	เป็นคลื่นปานกลาง (medium)		5
		เป็นคลื่นมาก (strong)		7
48.	VG	ไม่รวมพันธุ์ที่กลีบบิด : กลีบเลี้ยงด้านข้าง : รูปร่างตัดตามขวาง (<u>Varieties excluding twisted type</u> : Lateral sepal: shape in cross section)		
(*)		เว้ามาก (strongly concave)		1
(+)		เว้าเล็กน้อย (weakly concave)		3
QN	(c)	แบน (flat)		5
		นูนเล็กน้อย (weakly convex)		7
		นูนมาก (strongly convex)		9

		ลักษณะ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
49.	VG	กลีบเลี้ยง : การมีลวดลาย (Sepal: pattern)		
(*)		ไม่มี (absent)		1
(+)	(c)	มี (present)		9
QL	(e)			
50.	VG	กลีบเลี้ยง : สีไล่ระดับ (Sepal: shading pattern)		
(*)		ไม่มี (absent)		1
(+)	(c)	มี (present)		9
QL	(e)			
51.	VG	กลีบเลี้ยง : มีเส้นขอบ (Sepal: marginal outline)		
(*)		ไม่มี (absent)		1
(+)	(c)	มี (present)		9
QL	(e)			
52.	VG	กลีบเลี้ยง : ลายแตกแขนง (Sepal: veined pattern)		
		ไม่มี (absent)		1
(+)	(c)	มี (present)		9
QL	(e)			
53.	VG	กลีบเลี้ยง : ลายริ้ว (Sepal: striped pattern)		
		ไม่มี (absent)		1
(+)	(c)	มี (present)		9
QL	(e)			
54.	VG	กลีบเลี้ยง : ลายตาข่าย (Sepal: netted pattern)		
(+)	(c)	ไม่มี (absent)		1
QL	(e)	มี (present)		9
55.	VG	กลีบเลี้ยง : ลายจุด (Sepal: spotted pattern)		
		ไม่มี (absent)		1
(+)	(c)	มี (present)		9
QL	(e)			
56.	VG	กลีบเลี้ยง : ปื้น (Sepal: flushed pattern)		
		ไม่มี (absent)		1
(+)	(c)	มี (present)		9
QL	(e)			

		ลักษณะ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
57.	VG	กลีบเลี้ยง : แด้ม (Sepal: splashed pattern)		
(+)	(c)	ไม่มี (absent)		1
QL	(e)	มี (present)		9
58.	VG	กลีบเลี้ยง : สีพื้น (Sepal: ground colour)		
	(c)	RHS Color Chart (indicate reference number)		
PQ	(e)			
59.	VG	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นสีไล่ระดับ : กลีบเลี้ยง : สีของสีไล่ระดับ (<u>Varieties with shading sepals only</u> : Sepal: color of shading)		
	(c)	RHS Color Chart (indicate reference number)		
PQ	(e)			
60.	VG	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นสีไล่ระดับ : กลีบเลี้ยง : ขนาดพื้นที่ของสีไล่ระดับ (<u>Varieties with shading sepals only</u> : Sepal: extent of shading)		
		เล็ก (small)		3
(+)	(c)	ปานกลาง (medium)		5
QN	(e)	ใหญ่ (large)		7
61.	VG	เฉพาะพันธุ์ที่มีเส้นขอบ : กลีบเลี้ยง : สีของเส้นขอบ (<u>Varieties with marginal outline sepals only</u> : Sepal : color of marginal outline)		
	(c)	RHS Color Chart (indicate reference number)		
PQ	(e)			
62.	VG	เฉพาะพันธุ์ที่มีลายแตกแขนง : กลีบเลี้ยง : สีของลายแตกแขนง (<u>Varieties with veined sepals only</u> : Sepal: color of vein)		
	(c)	RHS Color Chart (indicate reference number)		
PQ	(e)			
63.	VG	เฉพาะพันธุ์ที่มีลายริ้ว : กลีบเลี้ยง : สีของลายริ้ว (<u>Varieties with striped sepals only</u> : Sepal: color of stripes)		
	(c)	RHS Color Chart (indicate reference number)		
PQ	(e)			

		ลักษณะ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
64.	VG	เฉพาะพันธุ์ที่มีลายตาข่าย : กลีบเลี้ยง : สีของลายตาข่าย (Varieties with netted sepals only: Sepal: color of netting)		
PQ	(c)	RHS Color Chart (indicate reference number)		
	(e)			
65.	VG	เฉพาะพันธุ์ที่มีลายจุด : กลีบเลี้ยง : สีของลายจุด (Varieties with spotted sepals only: Sepal: color of spots)		
PQ	(c)	RHS Color Chart (indicate reference number)		
	(e)			
66.	VG	เฉพาะพันธุ์ที่มีลายป็น : กลีบเลี้ยง : สีของป็น (Varieties with flushed sepals only: Sepal: color of flush)		
PQ	(c)	RHS Color Chart (indicate reference number)		
	(e)			
67.	VG	เฉพาะพันธุ์ที่มีลายแต้ม : กลีบเลี้ยง : สีของแต้ม (Varieties with splashed sepals only: Sepal: color of splash)		
PQ	(c)	RHS Color Chart (indicate reference number)		
	(e)			
68.	VG/	กลีบดอก : ความยาว (Petal: length)		
(*)	MS	สั้น (short)		3
(+)	(c)	ปานกลาง (medium)		5
QN		ยาว (long)		7
69.	VG/	กลีบดอก : ความกว้าง (Petal: width)		
(*)	MS	แคบ (narrow)		3
(+)		ปานกลาง (medium)		5
QN	(c)	กว้าง (broad)		7
70.	VG	กลีบดอก : รูปร่าง (Petal: shape)		
(*)		รูปสามเหลี่ยม (triangular)		1
(+)		รูปไข่ (ovate)		2
PQ	(c)	กลม (circular)		3
		รูปรี (elliptic)		4
		รูปกลม (oblong)		5
		รูปแถบ (linear)		6

		ลักษณะ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
		รูปไข่กลับ(obovate)		7
		รูปใบหอกกลับ (oblanceolate)		8
		รูปพาย (spatulate)		9
		รูปสามเหลี่ยมกลับ (obtriangular)		10
71.	VG	กลีบดอก : การบิด (Petal: twisting)		
	(*)	ไม่บิด (absent)		1
		บิดน้อย (weak)		3
QN	(c)	บิดปานกลาง (medium)		5
		บิดมาก(strong)		7
72.	VG	ไม่รวมพันธุ์ที่กลีบบิด : กลีบดอก : การเป็นคลื่นที่ขอบกลีบ (<u>Varieties excluding twisted type:</u> Petal: undulation of margin)		
	(*)	ไม่เป็นคลื่น(absent)		1
		เป็นคลื่นเล็กน้อย (weak)		3
QN	(c)	เป็นคลื่นปานกลาง (medium)		5
		เป็นคลื่นมาก (strong)		7
73.	VG	กลีบดอก : การโค้งของกลีบดอก (Petal: curvature of longitudinal axis)		
	(*)	โค้งมาก (strongly incurving)		1
	(+)	โค้งเล็กน้อย (weakly incurving)		3
QN	(c)	ตรง (straight)		5
		หงายเล็กน้อย (weakly recurving)		7
		หงายมาก (strongly recurving)		9
74.	VG	ไม่รวมพันธุ์ที่กลีบบิด : กลีบดอก : รูปร่างตัดตามขวาง (<u>Varieties excluding twisted type:</u> Petal: shape in cross section)		
	(*)	เว้ามาก (strongly concave)		1
	(+)	เว้าเล็กน้อย (weakly concave)		3
QN	(c)	แบน (flat)		5
		นูนเล็กน้อย (weakly convex)		7
		นูนมาก (strongly convex)		9

		ลักษณะ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
75.	VG	กลีบดอก : การมีลวดลาย (Petal: pattern)		
(*)		ไม่มี (absent)		1
(+)	(c)	มี (present)		9
QL	(e)			
76.	VG	กลีบดอก : สีไล่ระดับ (Petal: shading pattern)		
		ไม่มี (absent)		1
(+)	(c)	มี (present)		9
QL	(e)			
77.	VG	กลีบดอก : มีเส้นขอบ (Petal: marginal outline)		
(*)		ไม่มี (absent)		1
(+)	(c)	มี (present)		9
QL	(e)			
78.	VG	กลีบดอก : ลายแตกแขนง (Petal: veined pattern)		
		ไม่มี (absent)		1
(+)	(c)	มี (present)		9
QL	(e)			
79.	VG	กลีบดอก : ลายริ้ว (Petal: striped pattern)		
(+)	(c)	ไม่มี (absent)		1
QL	(e)	มี (present)		9
80.	VG	กลีบดอก : ลายตาข่าย (Petal: netted pattern)		
(+)	(c)	ไม่มี (absent)		1
QL	(e)	มี (present)		9
81.	VG	กลีบดอก : ลายจุด (Petal: spotted pattern)		
(+)	(c)	ไม่มี (absent)		1
QL	(e)	มี (present)		9
82.	VG	กลีบดอก : ปื้น (Petal: flushed pattern)		
(+)	(c)	ไม่มี (absent)		1
QL	(e)	มี (present)		9
83.	VG	กลีบดอก : แฉก (Petal: splashed pattern)		
(+)	(c)	ไม่มี (absent)		1
QL	(e)	มี (present)		9

		ลักษณะ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
84.	VG	กลีบดอก : สีพื้น (Petal: ground color)		
(*)	(c)	RHS Color Chart (indicate reference number)		
PQ	(e)			
85.	VG	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นสีไล่ระดับ : กลีบดอก : สีของสีไล่ระดับ (<u>Varieties with shaded petals only:</u> Petal: color of shading)		
	(c)	RHS Color Chart (indicate reference number)		
PQ	(e)			
86.	VG	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นสีไล่ระดับ : กลีบดอก : ขนาดพื้นที่ของสีไล่ระดับ (<u>Varieties with shading sepals only:</u> Petal: extent of shading)		
		เล็ก (small)		3
(+)	(c)	ปานกลาง (medium)		5
QN	(e)	ใหญ่ (large)		7
87.	VG	เฉพาะพันธุ์ที่มีเส้นขอบ : กลีบดอก : สีของเส้นขอบ (<u>Varieties with marginal outline petals only:</u> Petal: color of marginal outline)		
	(c)	RHS Color Chart (indicate reference number)		
PQ	(e)			
88.	VG	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นลายแตกแขนง : กลีบดอก : สีของลายแตกแขนง (<u>Varieties with veined petals only:</u> Petal: color of vein)		
	(c)	RHS Color Chart (indicate reference number)		
PQ	(e)			
89.	VG	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นลายริ้ว : กลีบดอก : สีของลายริ้ว (<u>Varieties with striped petals only:</u> Petal: color of stripes)		
	(c)	RHS Color Chart (indicate reference number)		
PQ	(e)			
90.	VG	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นลายตาข่าย : กลีบดอก : สีของลายตาข่าย (<u>Varieties with netted petals only:</u> Petal: color of netting)		
	(c)	RHS Color Chart (indicate reference number)		
PQ	(e)			

		ลักษณะ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
91.	VG	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นลายจุด : กลีบดอก : สีของลายจุด (Varieties with spotted petals only: Petal: color of spots)		
	(c)	RHS Color Chart (indicate reference number)		
PQ	(e)			
92.	VG	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นปื้น : กลีบดอก : สีของปื้น (Varieties with flushed petals only: Petal: color of flush)		
	(c)	RHS Color Chart (indicate reference number)		
PQ	(e)			
93.	VG	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นลายแต้ม : กลีบดอก : สีของแต้ม (Varieties with splashed petals only: Petal: color of splash)		
	(c)	RHS Color Chart (indicate reference number)		
PQ	(e)			
94.	VG/	ปาก : ความยาว (Lip: length)		
(*)	MS	สั้น (short)		3
		ปานกลาง (medium)		5
QN	(c)	ยาว (long)		7
95.	VG/	ปาก : ความกว้าง (Lip: width)		
(*)	MS	แคบ (narrow)		3
		ปานกลาง (medium)		5
QN	(c)	กว้าง (broad)		7
96.	VG	ปาก : การมีหูกลิบปาก (Lip: presence of lateral lobe)		
(*)		ไม่มี (absent)		1
(+)		มี (present)		9
QL	(c)			
97.	VG	เฉพาะพันธุ์ที่ไม่มีหูกลิบปาก : ปาก : รูปร่างปาก (Varieties without lateral lobes only: Lip: shape)		
(*)		รูปรี (elliptic)		1
(+)		รูปกลม (circular)		2
PQ	(c)	รูปกลมแป้น (transverse elliptic)		3

		ลักษณะ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
98.	VG	ปาก : การมีปากที่เหมือนกลีบดอก (Lip : lip change to petal) ไม่มี (absent)		1
(+)		มี (present)		9
PQ	(c)			
99.	VG	เฉพาะพันธุ์ที่ไม่มีหูกลิบบาก : ปาก : การซ้อนกัน ของโคนกลีบปาก (Varieties without lateral lobes only: Lip: overlapping of basal part)		
(*)		ไม่ซ้อน (unoverlapping)		1
(+)		ชิดกัน (closed)		2
PQ	(c)	ซ้อนทับกัน (overlapping)		3
100.	VG	เฉพาะพันธุ์ที่มีหูกลิบบาก : ปาก : รูปร่างหูกลิบบาก (Varieties with lateral lobes only: Lip: shape of lateral lobe)		
(*)		รูปสามเหลี่ยม (triangular)		1
(+)		รูปไข่ (ovate)		2
PQ	(c)	รูปสี่เหลี่ยมคางหมูแคบ (narrow trapezoid)		3
		รูปสี่เหลี่ยมคางหมูกว้าง (broad trapezoid)		4
101.	VG	เฉพาะพันธุ์ที่มีหูกลิบบาก : ปาก : การซ้อนกันของหูกลิบบาก (Varieties without lateral lobes only: Lip: overlapping of lateral lobes)		
(*)		ปิด/ชิด (closed)		1
		เปิดปานกลาง (medium opened)		9
PQ	(c)	เปิดกว้าง (wide opened)		
102.	VG	เฉพาะพันธุ์ที่มีหูกลิบบาก : ปาก : รูปร่างปลายปาก (Varieties with lateral lobes only: Lip: shape of apical lobe)		
(*)		รูปไต (reniform)		1
(+)		รูปสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน (rhombic)		2
PQ	(c)	รูปกลม (circular)		3
		รูปรี (elliptic)		4
		รูปสามเหลี่ยม (triangle)	<i>Dendrobium fytchianum</i>	5

		ลักษณะ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
103.	VG	ปาก : จำนวนสีบนปาก (Lip: number of colors)		
(*)		1 สี (one)		1
	(c)	2 สี (two)		2
QL	(e)	3 สี (three)		3
		4 สี (four)		4
		5 สี (five)		5
		มากกว่า 5 สี (more than five)		6
104.	VG	ปาก : การมีตาบนปาก (Lip: eye)		
(*)		ไม่มี (absent)		1
(+)		มี (present)		9
QL	(c)			
105.	VG	ปาก : รูปร่างของตา (<u>Varieties with eye only:</u> Lip: shape of eye)		
(*)		แบบที่ 1 (type I)		1
(+)		แบบที่ 2 (type II)		2
PQ	(c)	แบบที่ 3 (type III)		3
		แบบที่ 4 (type IV)		4
106.	VG	เฉพาะพันธุ์ที่มีตา : ปาก : สีของตา (<u>Varieties with eye only:</u> Lip: color of eye)		
	(c)	RHS Color Chart (indicate reference number)		
PQ	(e)			
107.	VG	ปาก : สีพื้น (Lip: ground color)		
	(c)	RHS Color Chart (indicate reference number)		
(+)	(e)			
PQ				
108.	VG	ปาก : สีของหูกสีบนปาก (Lip: color of lateral lobe)		
	(c)	RHS Color Chart (indicate reference number)		
(+)				
PQ	(e)			
109.	VG	ปาก : ลายบริเวณหูกสีบนปาก (Lip: pattern of lateral lobe)		
		สีไล่ระดับ (shading)		1
		มีเส้นขอบ (marginal outline)		2

		ลักษณะ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
PQ	(c)	ลายแตกแขนง (veined)		3
		ลายริ้ว (striped)		4
		ลายตาข่าย (netted)		5
		ลายจุด (spotted)		6
		ปื้น (flushed)		7
		แต้ม (splashed)		8
110.	VG	ปาก : สีของคอปาก (Lip: color of throat)		
	(c)	RHS Color Chart (indicate reference number)		
	(+)			
PQ	(e)			
111.	VG	ปาก : ลายบริเวณคอปาก (Lip: pattern of throat)		
		สีไล่ระดับ (shading)		1
		มีเส้นขอบ (marginal outline)		2
PQ	(c)	ลายแตกแขนง (veined)		3
	(e)	ลายริ้ว (striped)		4
		ลายตาข่าย (netted)		5
		ลายจุด (spotted)		6
		ปื้น (flushed)		7
		แต้ม (splashed)		8
112.	VG	ปาก : สีของตรงกลางปาก (ถ้าต่างจากสีพื้น) (Lip: colour of middle part (if different from ground color)		
	(c)	RHS Color Chart (indicate reference number)		
PQ	(e)			
113.	VG	ปาก : ลายบริเวณตรงกลางปาก (Lip: pattern of middle part)		
		สีไล่ระดับ (shading)		1
		มีเส้นขอบ (marginal outline)		2
PQ	(c)	ลายแตกแขนง (veined)		3
	(e)	ลายริ้ว (striped)		4
		ลายตาข่าย (netted)		5
		ลายจุด (spotted)		6
		ปื้น (flushed)		7
		แต้ม (splashed)		8

		ลักษณะ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
114.	VG	ปาก : สีของบริเวณปลายปาก (ถ้าต่างจากสีพื้น) (Lip: colour of apical lobe (if different from ground color))		
(+)	(c)	RHS Color Chart (indicate reference number)		
PQ	(e)			
115.	VG	ปาก : ลายบริเวณปลายปาก (Lip: pattern of apical lobe)		
		สีไล่ระดับ (shading)		1
		มีเส้นขอบ (marginal outline)		2
PQ	(c)	ลายแตกแขนง (veined)		3
	(e)	ลายริ้ว (striped)		4
		ลายตาข่าย (netted)		5
		ลายจุด (spotted)		6
		ปื้น (flushed)		7
		แต้มน (splashed)		8
116.	VG	ปาก : การบิดของปาก (Lip: twisting)		
(*)		ไม่บิด (absent)		1
		บิด (present)		9
QL	(c)			
117.	VG	ปาก : การเป็นคลื่นของขอบปาก (Lip: undulation of margin)		
(*)		ไม่เป็นคลื่น (absent)		1
		เป็นคลื่นเล็กน้อย (weak)		3
QN	(c)	เป็นคลื่นปานกลาง (medium)		5
		เป็นคลื่นมาก (strong)		7
118.	VG	ปาก : การมีขนครุยที่ริมขอบปาก (Lip: density of marginal ciliate)		
(*)		ไม่มี (absent)		1
(+)		มี (present)		9
QL	(c)			
119.	VG	ปาก : การมีสันบนปาก (Lip: keel)		
(+)		ไม่มี (absent)		1
QL	(c)	มี (present)		9

ลักษณะ (Characteristics)			ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
120.	VG	ปาก : ลักษณะสันบนปาก (Lip: type of keel)		
(+)		สันเรียบ (entire)		1
QL	(c)	ขนครุย (ciliate)		9
121.	VG	ปาก : สีของสัน (Lip: color of keel)		
PQ	(c)	RHS Color Chart (indicate reference number)		
122.	VG	ปาก : การมีขนบนปาก (Lip: density of pubescence)		
(*)				
(+)		ไม่มี (absent)		1
QL	(c)	มี (present)		9
123.	VG/	เส้าเกสร : ความยาวเส้าเกสร (Column: length)		
(*)	MS	สั้น (short)		3
		ปานกลาง (medium)		5
QN	(c)	ยาว (long)		7
124.	VG	เส้าเกสร : สีของฝากรอบอับเรณู (Column: color of anther cap)		
	(c)	RHS Color Chart (indicate reference number)		
PQ	(e)			

8. อธิบายแบบบันทึกลักษณะประจำพันธุ์

8.1 อธิบายทุกลักษณะในตารางลักษณะประจำพันธุ์

- a หมายถึง การบันทึกข้อมูลลำลูกกล้วย ควรเก็บข้อมูลลำลูกกล้วยที่ยาวที่สุดที่ออกดอก (Observations on the plant height and pseudobulb should be made on the longest/ tallest flowering pseudobulb.)
- b หมายถึง การบันทึกข้อมูลใบ ควรเก็บข้อมูลจากใบที่อยู่บริเวณส่วนกลางของลูกกล้วย (Observations on the leaf should be made on the middle of pseudobulb.)
- c หมายถึง การบันทึกข้อมูลช่อดอกและดอก ควรเก็บข้อมูลช่อดอกที่ยาวที่สุด เมื่อดอกบานมากกว่า 50 เปอร์เซ็นต์ การบันทึกข้อมูลดอก ควรเก็บข้อมูลดอกที่อยู่กลางช่อดอกที่เพิ่งบานเต็มที่ก่อนที่จะจาง (Observations on the inflorescence and the flower should be made at the longest inflorescence and at the time when more than 50% of the flowers on the inflorescence have opened. The observations on the flowers should be made on the most recently fully matured flower on the inflorescence before the color starts to fade, on the unextended organ.
- d หมายถึง การบันทึกข้อมูลสีของกลีบเลี้ยง กลีบดอก และปาก ควรทำที่ด้านหน้าของดอก (Observations on the color of the sepal, the petal and the lip should be made on the front side of the flower.)

8.2 อธิบายแต่ละลักษณะในตารางลักษณะประจำพันธุ์

ล. 1 : ลำลูกกล้วย : ทิศทางของลำลูกกล้วย (Pseudobulb: attitude)

7
โค้งลง
(semi-drooping)

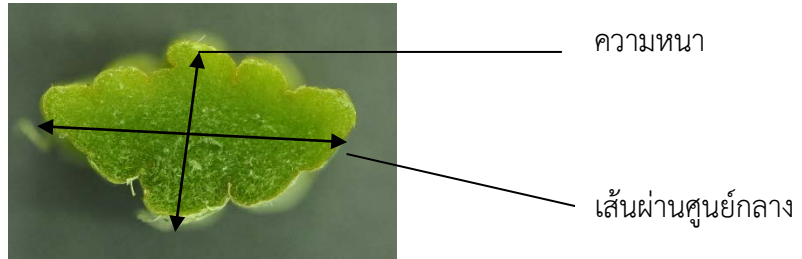
9
ห้อยลง
(drooping)

ล. 2 : ลำลูกกล้วย : ความยาว (Pseudobulb: length)

ความยาวลำลูกกล้วยให้วัดความยาวที่แท้จริง โดยใช้สายวัดวัดลำลูกกล้วยที่ยาวที่สุด

ล. 3 : ลำลูกกล้วย : ความหนา (Pseudobulb : thickness)

ล. 4 : ลำลูกกล้วย : เส้นผ่านศูนย์กลาง (Pseudobulb : diameter)

ล. 5 : ลำลูกกล้วย : รูปร่างตัดตามยาว (Pseudobulb: shape in longitudinal section)

1
รูปแถบ
(linear)

2
รูปใบหอก
(lanceolate)

3
รูปไข่
(ovate)

4
รูปรี
(elliptic)

5
รูปไข่กลับ
(obovate)

ล. 6 : ลำลูกกล้วย : รูปร่างตัดตามขวาง (Pseudobulb: shape in cross section)

1
รูปรี
(elliptic)

2
รูปกลม
(circular)

3
รูปเหลี่ยม
(angular)

ล. 7 : ลำลูกกล้วย : ผิวของลำลูกกล้วย (Pseudobulb: surface)

1
เรียบ
(smooth)

2
เป็นร่อง
(groove)

ล. 9 : ใบ : ความยาว (Leaf: length)

ความยาวใบ ให้วัดความยาวที่แท้จริง โดยใช้สายวัดวัดใบที่ยาวที่สุด

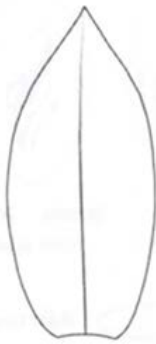
ล. 10 : ใบ : ความกว้าง (Leaf: width)

ความกว้างใบ ให้วัดความกว้างที่แท้จริง โดยใช้สายวัดวัดใบที่ยาวที่สุด

ล. 11 : ใบ : รูปร่าง (Leaf: shape)

1
รูปไข่
(ovate)

2
รูปรี
(elliptic)

3
รูปแถบ
(linear)

4
รูปไข่กลับ
(obovate)

5
รูปพาย
(spatulate)

ล. 15 : ช่อดอก : ตำแหน่งของการเกิดช่อดอกบนลำลูกกล้วย (Inflorescence: position of adherence to pseudobulb)

1
ด้านข้าง
(lateral)

2
ด้านข้างและปลายลำลูกกล้วย
(lateral and terminal)

3
ปลายลำลูกกล้วย
(terminal)

ล. 16 : ช่อดอก : ชนิดของดอก (Inflorescence : type of flower)

1
ดอกเดี่ยว
(single)

2
ดอกช่อ
(inflorescence)

ล.17 : ช่อดอก : จำนวนดอกต่อช่อดอกหรือต่อลำลูกกล้วย (Inflorescence : number of flower)

กล้วยไม้สกุลหวายที่มีลักษณะเป็นช่อดอก ให้นับดอกตั้งแต่ดอกแรกจนถึงปลายช่อดอก

กล้วยไม้สกุลหวายที่มีลักษณะดอกที่เป็นดอกเดี่ยวติดดอกที่ลำลูกกล้วย ให้นับดอกตั้งแต่ดอกที่อยู่ล่างสุดจนถึงปลายลำลูกกล้วย

ล. 18 : ช่อดอก : ลักษณะของก้านช่อดอก (Inflorescence: axis type)

1
ตรง
(straight)

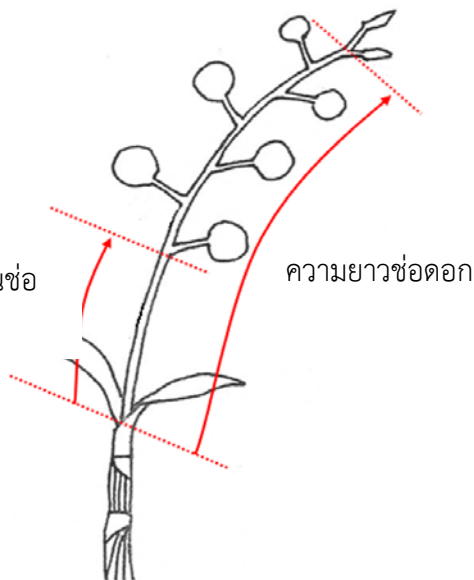

2
ซิกแซก
(zig-zag)

ล. 20 : เฉพาะพันธุ์ที่เป็นแบบช่อดอก : ช่อดอก : ความยาวช่อดอก (Only varieties with inflorescence type : Inflorescence : length)

ล. 21 : ช่อดอก : ความยาวก้านช่อดอก (Inflorescence: length of peduncle)

ความยาวก้านช่อดอก

ความยาวช่อดอก

ล. 23 : ช่อดอก : ทิศทางช่อดอก (Inflorescence: attitude)

1
กึ่งตั้งตรง
(semi-erect)

2
แนวนอน
(horizontal)

3
ห้อยลง
(pendulous)

ล. 24 : ช่อดอก : ความหนาแน่นของดอก (Inflorescence: density of flower)

3
น้อย
(sparse)
ดอกจะไม่ซ้อนกัน

5
ปานกลาง
(medium)
ดอกจะซ้อนกันเล็กน้อย

7
หนาแน่น
(dense)
ดอกจะซ้อนกันแน่น

ล. 30 : ดอก : ความยาวคางดอก (Flower: length of mentum)

1
ไม่มีหรือสั้นมาก
(absent or very short)

3
สั้น
(short)

5
ปานกลาง
(medium)

7
ยาว
(long)

ล. 31 : ดอก : การแยกกันของกลีบเลี้ยงและกลีบดอก (Flower: separation of sepals and petals)

1
แยกกัน
(separated)

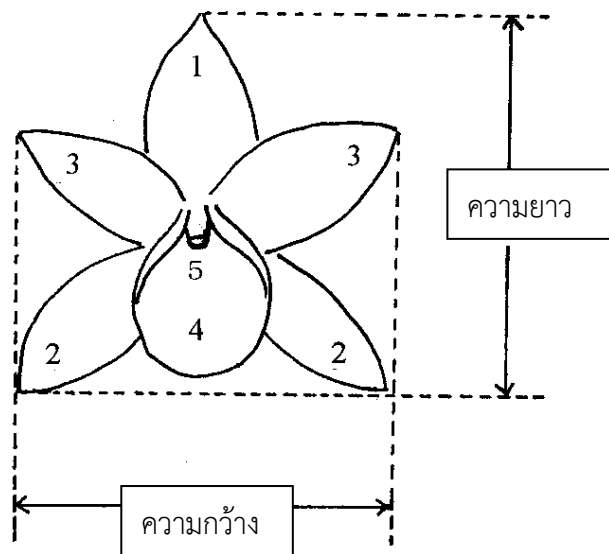
2
ซ้อนทับกันเล็กน้อย
(slightly overlapping)

3
ซ้อนทับกัน
(overlapping)

ล. 32 : ดอก : ความยาวดอก (Flower: length)

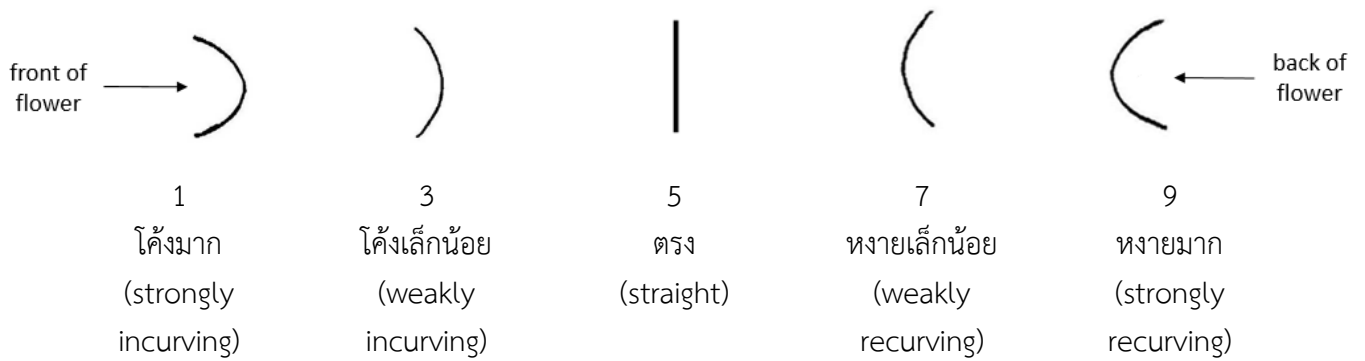
ล. 33 : ดอก : ความกว้างดอก (Flower: width)

ล. 35 : กลีบเลี้ยงด้านบน : การโค้งของกลีบเลี้ยงด้านบน (Dorsal sepal: curvature of longitudinal axis)

ล. 42 : กลีบเลี้ยงด้านข้าง : การโค้งของกลีบเลี้ยงด้านข้าง (Lateral sepal: curvature of longitudinal axis)

ล. 73 : กลีบดอก : การโค้งของกลีบดอก (Petal: curvature of longitudinal axis)

ล. 36 : กลีบเลี้ยงด้านบน : ความยาว (Dorsal sepal : length)

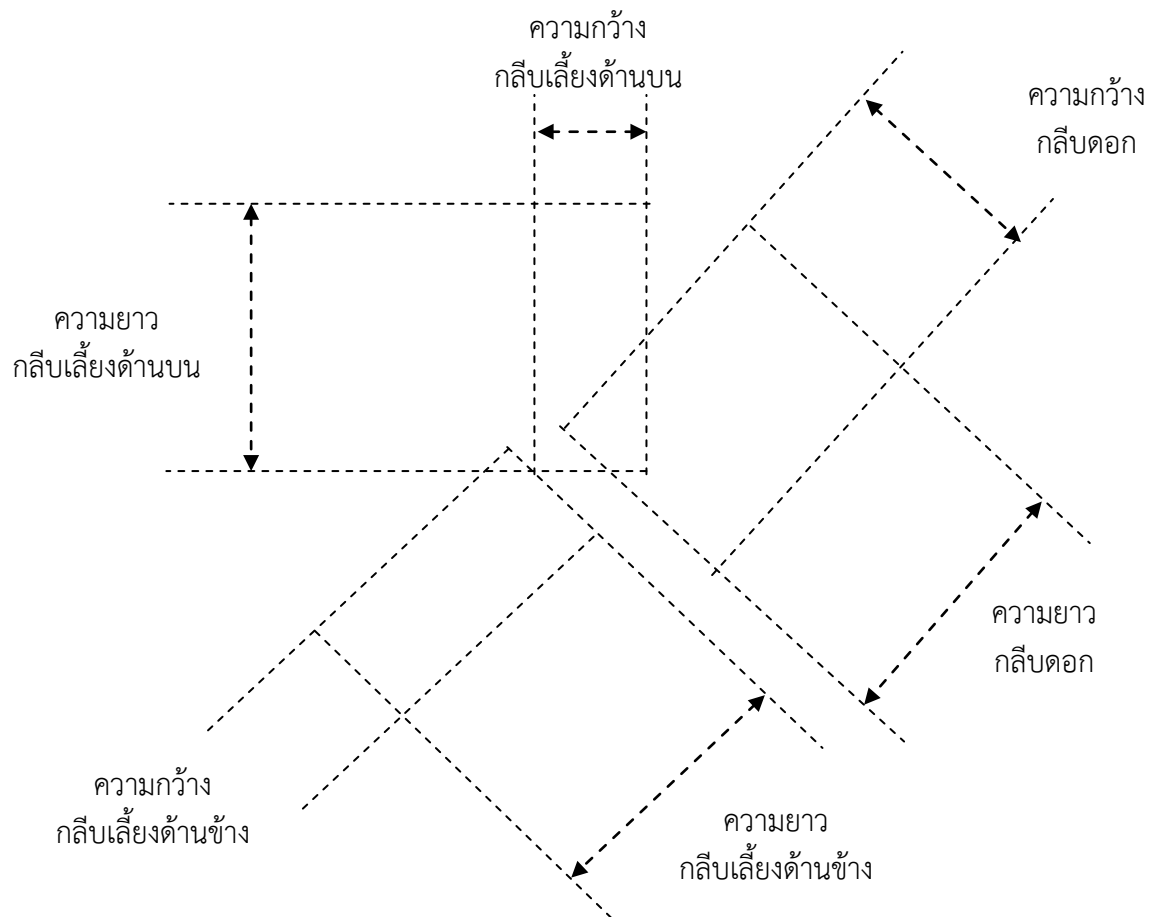
ล. 37 : กลีบเลี้ยงด้านบน : ความกว้าง (Dorsal sepal : width)

ล. 43 : กลีบเลี้ยงด้านข้าง : ความยาว (Lateral sepal : length)

ล. 44 : กลีบเลี้ยงด้านข้าง : ความกว้าง (Lateral sepal : width)

ล. 68 : กลีบดอก : ความยาว (Petal: length)

ล. 69 : กลีบดอก : ความกว้าง (Petal: width)

ล. 38 : กลีบเลี้ยงด้านบน : รูปร่าง (Dorsal sepal: shape)

ล. 45 : กลีบเลี้ยงด้านข้าง : รูปร่าง (Lateral sepal: shape)

ล. 70 : กลีบดอก : รูปร่าง (Petal: shape)

1
รูปร่างสามเหลี่ยม
(triangular)

2
รูปร่างไข่
(ovate)

3
รูปร่างกลม
(circular)

4
รูปร่างรี
(elliptic)

5
รูปร่างขอบขนาน
(oblong)

6
รูปร่างแถบ
(linear)

7
รูปร่างไข่กลับ
(obovate)

8
รูปร่างใบหอกกลับ
(oblanceolate)

9
รูปร่างพาย
(spatulate)

10
รูปร่างสามเหลี่ยมกลับ
(obtriangular)

ล. 41 : ไม่รวมพันธุ์ที่กลีบบิด : กลีบเลี้ยงด้านบน : รูปร่างตัดตามขวาง (Varieties excluding twisted type: Dorsal sepal: shape in cross section)

ล. 48 : ไม่รวมพันธุ์ที่กลีบบิด : กลีบเลี้ยงด้านข้าง : รูปร่างตัดตามขวาง (Varieties excluding twisted type: Lateral sepal: shape in cross section)

ล. 74 : ไม่รวมพันธุ์ที่กลีบบิด : กลีบดอก : รูปร่างตัดตามขวาง (Varieties excluding twisted type: Petal: shape in cross section)

ด้านหลัง

1
เว้ามาก
(strongly
concave)

3
เว้าเล็กน้อย
(weakly
concave)

5
แบน
(flat)

7
นูนเล็กน้อย
(weakly convex)

9
นูนมาก
(strongly convex)

ล. 49 : กลีบเลี้ยง : การมีลวดลาย (Sepal: pattern)

ล. 75 : กลีบดอก : การมีลวดลาย (Petal: pattern)

1
ไม่มี
(absent)

ล. 50 : กลีบเลี้ยง : สีไล่ระดับ (Sepal: shading pattern)

ล. 76 : กลีบดอก : สีไล่ระดับ (Petal: shading pattern)

ล. 51 : กลีบเลี้ยง : มีเส้นขอบ (Sepal: marginal outline)

ล. 77 : กลีบดอก : มีเส้นขอบ (Petal: marginal outline)

ล. 52 : กลีบเลี้ยง : ลายแตกแขนง (Sepal: veined pattern)

ล. 78 : กลีบดอก : ลายแตกแขนง (Petal: veined pattern)

ล. 53 : กลีบเลี้ยง : ลายริ้ว (Sepal: striped pattern)

ล. 79 : กลีบดอก : ลายริ้ว (Petal: striped pattern)

ลายริ้ว

ล. 54 : กลีบเลี้ยง : ลายตาข่าย (Sepal: netted pattern)

ล. 80 : กลีบดอก : ลายตาข่าย (Petal: netted pattern)

ลายตาข่าย

ล. 55 : กลีบเลี้ยง : ลายจุด (Sepal: spotted pattern)

ล. 81 : กลีบดอก : ลายจุด (Petal: spotted pattern)

ล. 56 : กลีบเลี้ยง : ปั่น (Sepal: flushed pattern)

ล. 82 : กลีบดอก : ปั่น (Petal: flushed pattern)

ลักษณะของลายที่เป็นป่น ขอบเขตของสีของลายจะไม่ชัดเจน

ล. 57 : กลีบเลี้ยง : แด้ม (Sepal: splashed pattern)

ล. 83 : กลีบดอก : แด้ม (Petal: splashed pattern)

ลักษณะของลายที่เป็นแต้ม ขอบเขตของสีของลายจะชัดเจน

ล. 96 : ปาก : การมีหูกลิบบาก (Lip: presence of lateral lobe)

1
ไม่มี
(absent)

2
มี
(present)

ล. 97 : เฉพาะพันธุ์ที่ไม่มีหูกลิบปาก : ปาก : รูปร่างปาก (Varieties without lateral lobes only: Lip: shape)

1
รูปรี
(elliptic)

2
รูปกลม
(circular)

3
รูปกลมแป้น
(transverse elliptic)

ล. 99 : เฉพาะพันธุ์ที่ไม่มีหูกลิบปาก : ปาก : การซ้อนกันของโคนกลีบปาก (Varieties without lateral lobes only: Lip: overlapping of basal part)

1
ไม่ซ้อน
(unoverlapping)

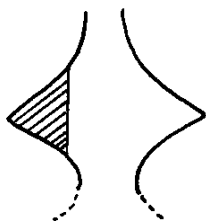

2
ชิดกัน
(closed)

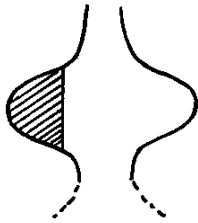

3
ซ้อนทับกัน
(overlapping)

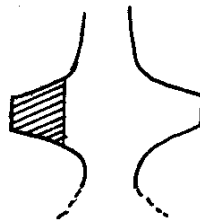
ล. 100 : เฉพาะพันธุ์ที่มีหูกลิบปาก : ปาก : รูปร่างหูกลิบปาก (Varieties with lateral lobes only: Lip: shape of lateral lobe)

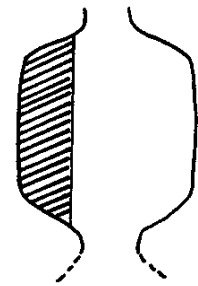
1
รูปสามเหลี่ยม
(triangular)

2
รูปไข่
(ovate)

3
รูปสี่เหลี่ยมคางหมูแคบ
(narrow trapezoid)

4
รูปสี่เหลี่ยมคางหมูกว้าง
(broad trapezoid)

ล. 102 : เฉพาะพันธุ์ที่มีหูกลิบปาก : ปาก : รูปร่างปลายปาก (Varieties with lateral lobes only: Lip: shape of apical lobe)

1
รูปไต
(reniform)

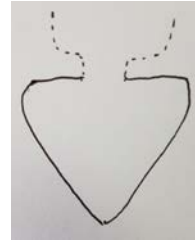
2
รูปสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน
(rhombic)

3
กลม
(circular)

4
รูปรี
(elliptic)

5
รูปสามเหลี่ยม
(triangle)

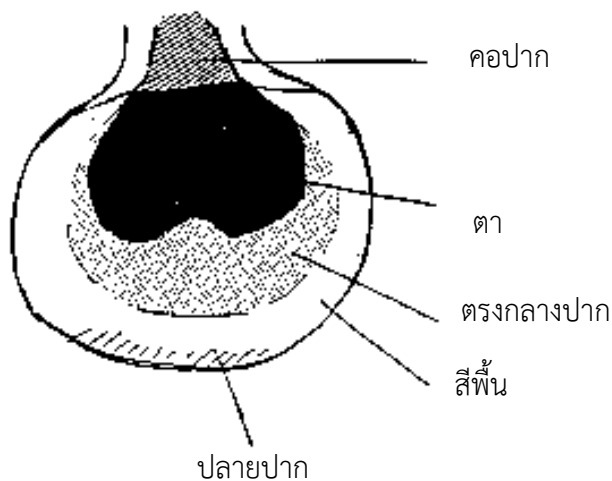
ล. 104 : ปาก : การมีตาบนปาก (Lip: eye)

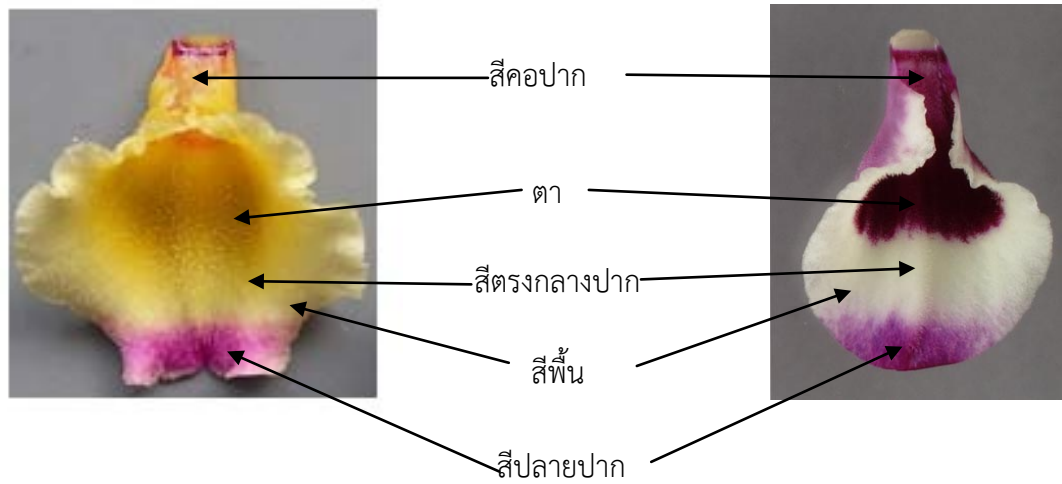
ล. 107 : ปาก : สีพื้น (Lip : ground color)

ล. 110 : ปาก : สีของคอปาก (Lip: color of throat)

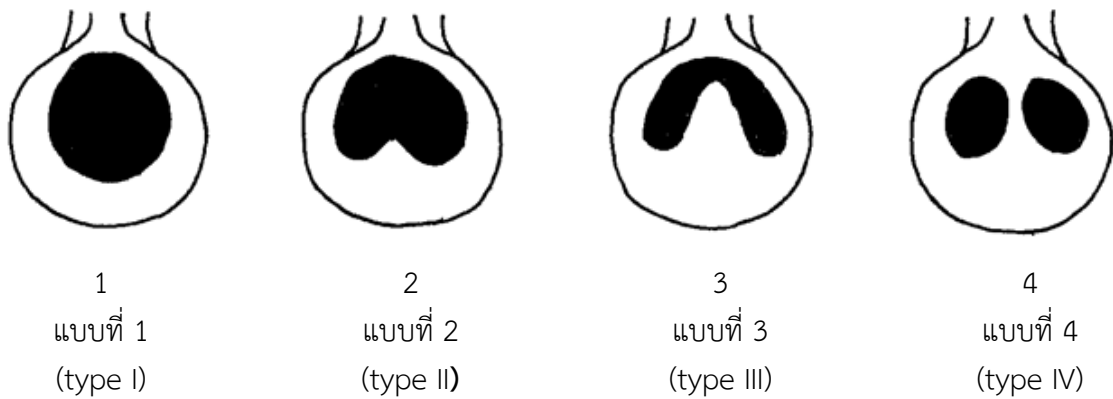
ล. 112 : ปาก : สีของตรงกลางปาก (ถ้าต่างจากสีพื้น) (Lip: color of middle part (if different from ground color))

ล. 114 : ปาก : สีของบริเวณปลายปาก (ถ้าต่างจากสีพื้น) (Lip: color of apical lobe (if different from ground color))

ล. 105 : ปาก : รูปร่างของตา (Varieties with eye only: Lip: shape of eye)

ล. 118 : ปาก : การมีขนครุยที่ริมขอบปาก (Lip: density of marginal ciliate)

1
ไม่มี
(absent)

9
มี
(present)

ล. 119 : ปาก : การมีสันบนปาก (Lip: keel)

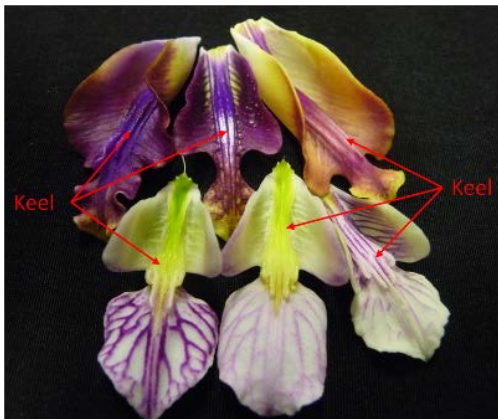

1
ไม่มี
(absent)

9
มี
(present)

ล. 120 : ปาก : ลักษณะสันบนปาก (Lip: type of keel)

1
สันเรียบ
(entire)

9
ขนครุย
(ciliate)

ล. 122 : ปาก : การมีขนบนปาก (Lip: presence of pubescence)

1
ไม่มี
(absent)

9
มี
(present)

9. การประมาณค่าใช้จ่ายและวิธีการชำระค่าใช้จ่ายในการตรวจสอบลักษณะ

9.1 ประมาณการค่าใช้จ่าย ในการตรวจสอบลักษณะประจำพันธุ์พืชที่ขอจดทะเบียนเป็นพันธุ์พืชใหม่

รายการ	จำนวนเงิน (บาท) ที่ปลูกทดสอบในสถานที่ของ	
	กรมวิชาการเกษตร	ผู้ขอจดทะเบียน
1. ค่าจ้างเหมาปลูก ดูแลรักษา บันทึกข้อมูลและเก็บเกี่ยว (1 คน x 3 เดือน x 9,000 บาท) 2 ครั้ง	54,000	
2. ค่าตรวจสอบของคณะกรรมการตรวจสอบภาคสนาม 4 ครั้ง		
- ค่าเบี้ยเลี้ยง (240 บาท x 2 คน x 3 วัน) 2 ครั้ง	2,880	2,880
- ค่าที่พัก (800 บาท x 2 คน x 2 คืน) 2 ครั้ง	6,400	6,400
ในกรณีที่ต้องพักค้างคืน ให้เพิ่มค่าที่พัก 800 บาท/คืน/คน และค่าเบี้ยเลี้ยงตามจำนวนวันด้วย		
- ค่ายานพาหนะ (น้ำมันเชื้อเพลิง 4 บาท/กิโลเมตร)	ตามรายจ่ายจริง	ตามรายจ่ายจริง
3. ค่าวัสดุ		
- สารกำจัดวัชพืช โรคพืช แมลงศัตรูพืช	2,000	
- วัสดุการเกษตร	3,000	
รวม	58,280+ค่าพาหนะ	9,280+ค่าพาหนะ

หมายเหตุ ทั้งนี้ รายละเอียดค่าใช้จ่ายอาจเปลี่ยนแปลงได้ โดยให้เป็นไปตามรายจ่ายจริง
มีระยะตรวจสอบ 2 ครั้ง ดังนี้

- 1) ระยะแรกปลูก
- 2) ระยะเก็บเกี่ยว

9.2 วิธีการชำระค่าใช้จ่าย ระยะเวลา จำนวนครั้ง และสถานที่ชำระค่าใช้จ่าย ให้เป็นไปตามที่
คณะกรรมการตรวจสอบภาคสนามกำหนด